

— Ви про неї чули, — кажу виключно, наполегливо. Жінці, що сиділа поруч у барі в готелі, яка мала необережність почати розмову; стоматологу, в якого скінчилися запитання про моїх дітей, тож він перейшов до запитань про те, як у мене справи.

Іноді вони відразу розуміють, про кого я. Іноді питають, чи це не та, яку тримали в підвалі?

Ні! Ні, це не та.

Це не та, якій встромили ножа в..? Ні. Та, що сіла в таксі з..? Інша дівчина. Та, що пішла на вечірку в братстві? Та, яку він палицею..? Та, яку він молотком..? Та, що забрала його з реабілітаційного центру, а він..? Ні. Та, за якою він щодня підглядав під час пробіжки? Та, яка мала необережність сказати йому, що в неї затримка? Та, що з дядьком? Стривайте, інша з дядьком?

Ні: це та, що з басейном. Та, що з алкоголем у... З волоссям, намотаним на... З хлопцем, що зізнався... Так.

Вони кивають, заспокоєні. Чим?

Моя сусідка за барною стійкою починає хрумтіти селерою зі своєї «Кривавої Мері». Стоматолог просить прополоскати рота. Вони вимовляють її ім'я, копірсаються у власній пам'яті. «Мені точно доводилося чути про цю», — кажуть.

«Ця», бо тепер вона не більше ніж історія, яку можна знати або ні. Історія з обмеженим набором деталей, яку можна опанувати, вивчивши мапи й хронологію подій.

«Це та, що зі школи-пансіону!» — вигукують. «Я пригадую, це та, що з відео. Ви її знали?»

Це її фото видає пошуковик на запит «Убивство в Нью-Гемпширі» — по сусідству з фотографіями злочинців, причетних до недавніх метамфетамінових трагедій. Одна світлина — губи сміються, але очі сумні, — переважно з'являється в клікбейті. Усього лиш кадр, вирізаний зі знімка тенісної команди у випускному альбомі; якщо знати Талію, можна легко зрозуміти, що вона насправді не засмучена, просто неохоче всміхається в камеру.

Це історія, яку розповідали й переповідали.

Це та, яка була достатньо юна й біла, а також достатньо красива й багата, щоб люди звернули увагу.

Це історія, де ми всі були достатньо юні, щоби вважати, що хтось розумніший знатиме відповіді на всі запитання.

Можливо, це та, щодо якої ми помилилися.

Можливо, це та, щодо якої всі ми, кожен зі своїм заледве відчутним тягарем на плечах, глибоко помилилися.

Частина I

1.

Я вперше побачила те відео у 2016-му. Лежала в ліжку з ноутбуком і в навушниках, побоюючись, що Джером прокинеться і мені доведеться пояснювати. Далі за коридором спали діти. Я могла б піти перевірити, як вони, — торкнутися їхніх теплих щік, наблизитися до гарячого подиху. Могла б вдихнути аромат доньчиного волосся — можливо, вологого духу лаванди й дитячої шкіри вистачило б, щоб я змогла заснути.

Але подруга, яку я не бачила вже двадцять років, надіслала мені посилання, і я перейшла за ним.

«Камелот» Лернера й Лоу. Я була механікинею сцени й разом технічною режисеркою. Одна стаціонарна камера, встановлена заблизько до оркестру й задалеко від дітей, що співали без мікрофонів, VHS-якість зразка 1995-го і члени аудіо- та відеогуртка в ролі операторів. І боже, ми, звісно, знали, що були не супер, але це й близько не було так добре, як нам тоді здавалося. Людина, що завантажила запис двадцять років по тому й додала позначки з точним часовим маркуванням появи Талії Кіт, також вказала, хто був у ролях і в команді. Бет Докерті в ролі маленької Гвіневери; Сакіна Джон у ролі феї Морґани сєє під короною із золотих шипів, що увінчує її косички; Майк Стайлз, прекрасний і зніжковілий, у ролі короля Артура. Моє ім'я написали неправильно, але воно також там є.

Вихід на поклін — останній кадр, у якому чітко видно Талію: темні кучері вирізняють її на тлі блідої маси. Опісля майже всі залишаються на сцені, щоб заспівати «Многая літа» місис Рос, нашій режисерці: її витягають з першого ряду, де вона сиділа щовечора й робила нотатки. Вона така молода — я тоді цього зовсім не помічала.

Декілька учнів ідуть за куліси й розгублено повертаються. Оркестранти застрибують на сцену, щоб приєднатися до співу; чоловік місис Рос вискакує із залу з букетом квітів; члени команди, вбрані в чорне, виходять з-за лаштунків. Я не з'являюся: певно, залишилася в апаратній. Це в моєму стилі — пересидіти.

Разом із перегрупуванням і співом привітання триває п'ятдесят дві секунди, під час яких Талію жодного разу не вдається чітко побачити. У коментарях хтось наблизив краєчок зеленої сукні збоку кадру й опублікував поруч із фотографією сукні, у якій була Талія: спершу в ролі чарівниці Німує, загорнута в довгу вуаль, а пізніше в ролі леді Енн — уже без вуалі, з простим головним убором. Але зелених суконь тоді було декілька. В одній з них була моя подруга Карлотта. Тож можливо, що на той момент Талії вже не було.

Обговорення в коментарях переважно зосереджене на часі. Вистава мала початися о сьомій вечора, але, імовірно, ми представили свою милосердно скорочену версію на п'ять хвилин пізніше. Може, навіть більше ніж на п'ять. У записі пропущено антракт, тож розгорнулася окрема дискусія про те, як довго може тривати антракт у шкільному мюзиклі. Отже, з урахуванням цих двох змінних вистава закінчилася десь між 20:45 і 21:15. Я мала б знати точний час. Колись у мене була тека з докладними нотатками. Але ніхто про неї не питав.

Судмедексперт оголосив, що смерть Талії настала в проміжку між восьмою вечора й північчю. Оскільки початок цього «вікна» припадав на мюзикл, точний час завершення вистави став предметом нескінченного зацікавлення в інтернеті.

«Мене занесло сюди з ютубу, — написав один коментатор у 2015-му, додаючи посилання на інше відео. — Подивіться ось це. Це ДОВОДИТЬ, що вони злили справу. Хронологія просто не сходиться».

Хтось іще написав: «Вони посадили не того, бо копи — расисти на поводі в школи».

А нижче: «Ласкаво просимо до Центру шапочок з фольги. Прошу зосередити свої зусилля на СПРАВДІ НЕРОЗКРИТІЙ СПРАВИ».

Перегляд відео через двадцять один рік після зображених у ньому подій розблокував у моїй пам'яті спогад, як ми з Френ — подругою, що була в ансамблі, — сидимо в бібліотеці й шукаємо слово *lusty* у словнику. Щоб утамувати наше хихотіння через *Lusty Month of May* (бо ми вирішили, що йдеться про «хтивий» травень), місис Рос зауважила, що *lusty* «всього-на-всього означає “жвавий”». Не бійтесь заглядати у словник». Але що місис Рос

могла знати про хіть? Хіть — діло молодих, а не заміжніх учительок драми. Утім («Срань господня», як сказала б чи могла сказати Френ), виявилось, що Вебстерський словник таки визначає *lusty* як «здоровий та сильний, сповнений енергії», а як один із прикладів наводить *lusty beef stew*, тобто «соковите яловиче рагу». Ми вибігли з бібліотеки сміючись, а Френ наспівувала «О, соковите яловиче рагу!».

Цікаво, де всі ті роки зберігався цей спогад?

Коли я вперше дивилася відео, то промотала на самий кінець: у мене не було жодного бажання півтори години слухати підліткові голоси й погано настроєні струнні. Але пізніше — о другій годині ночі, коли таблетка мелатоніну не справила бажаного ефекту, — я повернулася на початок запису й продивилася всі частини з Талією. У ролі Німуе вона з'являється лише в другій сцені першої дії. Вона впливла з-за лаштунків у клубах туману із сухого льоду й гіпноотично співала за спиною Мерліна. Мене стурбувало те, як, співаючи, вона постійно відводила від нього погляд й позирала праворуч за лаштунки, так, ніби їй потрібна була підказка. Але цього не могло бути: усе, що вона мала робити, це співати свою одноманітну пісню.

Я обережно перелізла через Джерома, щоб узяти з тумбочки його айпад, і ввімкнула відео на планшеті, наблизивши лице Талії. На нечіткому, але збільшеному зображенні можна було помітити ледь вловимий вираз роздратування.

Аж от Мерлін виголошує свою фінальну промову, прощаючись з Артуром і Камелотом, — Талія знову дивиться вбік, майже озираючись через плече. Вона явно щось говорить, я невигадую. Її губи витягуються в маленьке кільце — коли я повторюю за нею, виходить звук «о». Я майже впевнена, що вона спитала: «Що?». Можливо, у когось із помічників за сценою, у когось із моєї команди, хто простягав якийсь забутий реквізит. Але що могло бути аж таким важливим саме в той момент, просто перед кінцем її сцени?

Станом на 2016-й ніхто з коментаторів не звернув на це уваги. Їх турбував лише точний час виходу на поклін, хоч і не факт, що вона вийшла на сцену в останню хвилину. (Це, а також те, яка вона була красива.) П'ятдесяти двох секунд, доводили вони, цілком достатньо для того, щоб Талія Кіт зустріла когось, хто чекав за

сценою, і пішла з цією людиною, перш ніж хтось помітив її відсутність.

Перед самим завершенням запису наш знаменитий диригент, він же музичний керівник — у метелику, досі з диригентською паличкою в руках, — починає щось оголошувати, хоч ніхто й не слухає: «Дякую всім! Виходячи...» — і на цьому відео уривається сірим шумом. Певно, це було щось про вчасне повернення до гуртожитків чи про те, щоб не забували забирати сміття із собою.

«Зверніть увагу на Гвіневеру на останніх двох секундах, — пише один із коментаторів. — Це що, фляга? Я хочу бути її другом!» Я зупиняю відео, і так, Бет тримає срібну флягу, очевидно, певна, що її друзі побачать, а вчителі в залі будуть занадто зайняті, щоб помітити. А може, Бет уже була надто п'яна, щоб таким перейматись.

Інший коментатор питає, чи хтось може ідентифікувати людей з аудиторії, що проходять перед камерою по дорозі до виходу.

Ще хтось пише: «Якщо дивитиметеся спецвипуск “Дейтлайн” 2005 року, не слухайте, що вони там кажуть. СТІЛЬКИ помилок. Також правильно вимовляти ТА-, як у “талант”, а Лестер Голт постійно каже ТЕЙ-лія».

Хтось відповідає: «А я думав, що правильно ТАЙ-лія».

«Ні, ні, ні, — пише авторка публікації. — Я знала її сестру».

Іще коментар: «Це все дуже сумно». Затим три смайлики в сльозах і блакитне сердечко.

Наступні тижні мені снилася не Талія, що впівоберта запитує щось через плече, а фляга Бет Докерті. Уві сні я мала знайти її, щоб знову сховати. У руках тримала свою теку — від моїх нотаток не було жодної користі.

Ентузіасти з театрального гуртка благали поставити цю виставу: протягом року поверталися до питання щоразу, коли місис Рос чергувала в гуртожитку. Бродвей відродив постановку в 1993-му — навіть ті з нас, хто не бачили спектаклю, чули саундтрек і розуміли, що йдеться про середньовічні декольте, поцілунки на сцені й фантастичні соло. Для мене це означало сценічний пейзаж із замком, трони й дерева на коліщатках — без премудростей, як-от рослини-м'ясоїди чи старий кабриолет «форд делюкс», що викочувався на сцену. Для журналістів майбутнього це означало невичерпне джерело метафор. Школа-пансіон як богом забуте

королівство, Талія як чарівниця, Талія як принцеса, Талія як мучениця. Це ж так романтично! Хіба є щось ідеальніше за дівчину, чие життя обірвалося, так і не розквітнувши? Дівчина як чистий аркуш. Дівчина як віддзеркалення ваших бажань, не затьмарене її власними. Дівчина як жертва самій ідеї *дівчини*. Дівчина як набір дитячих фотографій, позначених ореолом *дівчини*, що *померла юною*, ніби навіть шкільний фотограф у третьому класі бачив, що на її обличчі написано: вона назавжди залишиться дівчиною.

Хіба можна щось закидати спостерігачу, вуаеристу і навіть злочинцю, якщо дівчина вже народилася мертвою?

Люди в інтернеті й на телебаченні таке обоожнюють.

І ти, містере Блоху: певно, тобі це також було дуже зручно.

2.

Хто б міг подумати, що в січні 2018-го я мчатиму назад до кампуса в одному зі старих добрих синіх таксі, що стільки разів забирали мене з Манчестерського аеропорту в далекому минулому. За словами водія, він увесь день тільки те й робив, що їздив до Гренбі й назад:

— Пороз'їжджалися хто куди у відпустки.

— Певно, їздили додому на канікули.

Водій пирхнув, немов я підтвердила його найлихіші підозри.

Згодом запитав у мене, чи я викладаю в Гренбі. Я сполошилася: невже я не схожа на ученицю? Утім, із дзеркала заднього виду на мене дивилася цілком зібрана доросла жінка зі зморшками довкола очей. Відповіла, що не зовсім — я приїхала ненадовго, викладати двотижневий курс. Про те, що я навчалася в Гренбі і знала цей маршрут як свої п'ять пальців, вирішила змовчати — забагато інформації як для випадкової розмови. Так само не стала пояснювати концепцію мінімистру: це звучало б надто вигадливо й ідеально пасувало б його уявленням про те, чим займаються ці розбещені діти.

Своїм поверненням я завдячую Френ — це була її ідея. Вона сама майже нікуди не виїжджала: після кількох років у коледжі, навчання на магістратурі й короткого проживання за кордоном вона повернулася, щоб викладати в Гренбі історію. Її дружина працює в приймальній комісії, вони живуть на території кампуса разом із синами.

Мого водія звати Лі, і він розповів мені, що «катає цих малих із Гренбі ще відколи їхні дідусі там навчалися». Він пояснив, що Гренбі — один із тих закладів, куди можна потрапити лише через сімейні зв'язки. Я хотіла сказати, що він страшенно помиляється, але моя нагода виправитись і довести, що я насправді не чужинка, давно минула. Він сказав, що «я нізащо не повірю, що ці діти витворяють», і спитав, чи я читала статтю, яка вийшла в «Роллінг Стоун» «кілька років тому». Статтю («Живи вільно або помри: алкоголь, наркотики й потопельники в елітній школі-пансіоні